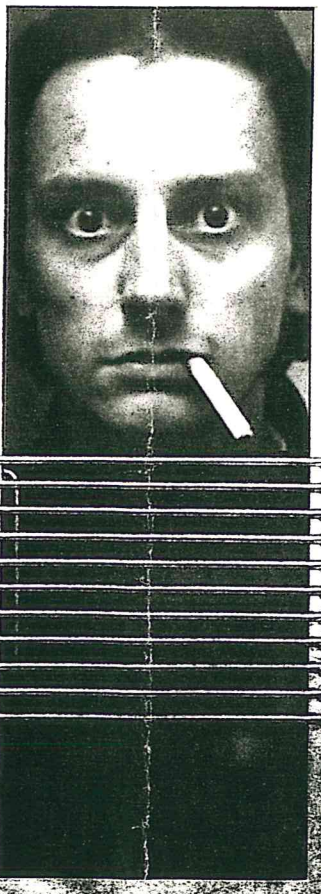
10 OCT 85

ar'chipel

TELEGRAMS

TELEGRAMS

DIE ZEIT

DIE ZEIT

ar'chipel (<Gr.-Lat.), m. (-s), 1. zee waarin een groot aantal eilanden en eilandengroepen niet zeer ver van elkaar verwijderd liggen; — 2. die eilanden zelf: *de Griekse, de Oostindische Archipel.*

architect' (architekt) (<Gr.), m. (-en), bouwmeester, bouwkundig ingenieur, iem. die de plannen voor gebouwen ontwerpt en op de uitvoering daarvan het toezicht houdt.

Oostende, 15 oktober 1985

Beste,

ARCHIPEL wijdt met haar twee volgende aktiviteiten aandacht aan twee zeer belangrijke architektuurontwikkelingen tijdens de eerste decennia van deze eeuw.

Het Barcelona van Gaudi

Het Wenen van Hoffmann, Wagner, Olbrich, Loos, Wittgenstein ...

- ZATERDAG 26 OKTOBER om 15 uur in de ASLK GALERIJ te Brussel

  geleid bezoek aan de tentoonstelling "ANTONI GAUDI" (1852-1926)

- DINSDAG 5 NOVEMBER om 20u.30 in de COMEDIE te ROESELARE

  een voordracht van MICHEL DUTRIEUE over

  "ARCHITEKTONISCHE TRAUM UND BAUKÜNSTLERISCHE WIRKLICHKEIT".

  Zoals u weet, liep deze zomer in Wenen de tentoonstelling "Traum und Wirklichkeit". (vanaf januari 1986 in Parijs).
  Naar aanleiding van de hernieuwde aandacht voor deze Weense kultuurperiode 1870-1930, vond ARCHIPEL het boeiend deze tematiek te laten uitdiepen.

Volgende reeds geplande ARCHIPEL aktiviteiten :

- DECEMBER 85 : JOHAN VAN GHELUWE causerie over "ARCHITECTURE IS" en "MUSEUM OF MUSEA"
- FEBRUARI 85 : causerie en diskussieavond met BOB VAN REETH
- LENTE 86 : MARC DUBOIS over "EYSELINCK" n.a.v. de inhuldiging van het gerestaureerde SEO gebouw te Oostende (museum van moderne kunst).

Ter herinnering :
jaarbijdrage ARCHIPEL 1985-86 : 1.200 fr. (600 fr. voor stagiair) te storten op rekening nr. 385-0120718-16 voor ARCHIPEL, op naam van Walter BARTHIER, Meensesteenweg 118, 8900-Ieper.
(Een "must" om ARCHIPEL in staat te stellen te werken. Leden krijgen overigens op de jaarlijkse ARCHIPEL-reis een korting van 500 fr. Aan niet-leden zal gevraagd worden per voordrachtavond een inkom van 150 fr. te betalen).

De verkiezing van een nieuw ARCHIPEL bestuur gebeurt op 5 november e.k. Kandidaten dienen zich te melden vóór 1 november op 059/70.21.80.

Tot slot bevelen we ten zeerste de ARCHIPEL bundels omtrent MARC DESSAUVAGE aan. Een volledig overzicht van over DESSAUVAGE verschenen artikels in twee lijvige boekdelen, samengesteld door PHILIP CARDINAEL. Onmisbaar als naslagwerk.

Hartelijke groeten,

Marc Felix
voorzitter ARCHIPEL - namens de Beheerraad

p.a. Koningstraat 43A bus 1, 8400-Oostende tel. 059/70.21.80

ARCHIPEL

nodigt u uit op een

geleid bezoek aan de tentoonstelling

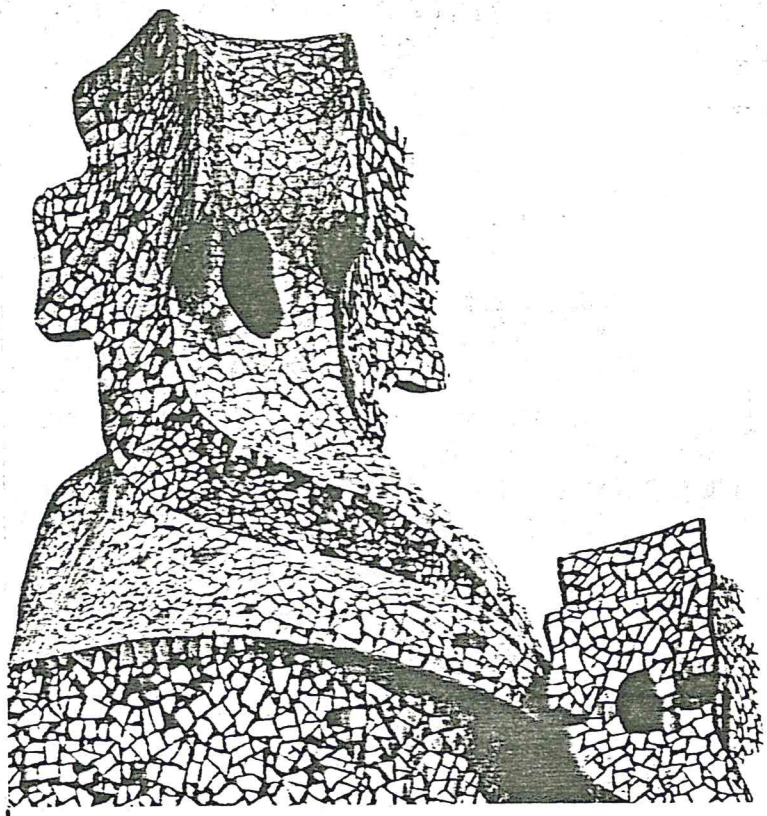
"ANTONI GAUDI - 1852 - 1926"

op ZATERDAG 26 OKTOBER 1985

om 15 uur

in de ASLK GALERIJ, Kreupelenstraat 12

te Brussel

Deze tentoonstelling die een enorm
succes kende in Barcelona en Madrid,
is thans te Brussel, en brengt een
adembenemend beeld van het werk van
de grote Catalaan ANTONI GAUDI.
In foto's, orgiginele bouwtekeningen,
schetsen, spektakulaire makettes,
meubels enz...
ARCHIPEL vroeg een rondleiding aan.
Gelieve onder elkaar af te spreken
voor de verplaatsing per auto.

ARCHIPEL-UITGAVE

"MARC DESSAUVAGE"

Naar aanleiding van de geleide ARCHIPEL-rondreis in september jl., bundelde PHILIP CARDINAEL, op enkele nà, alle artikels die omtrent MARC DESSAUVAGE ooit zijn verschenen.

Deze lijvige uitgave (2 boekdelen - totaal 450 pag.) is aangevuld met een komplete lijst van werken en bibliografie en is te bekomen tegen de prijs van 900 fr. door intekening vóór 15 nov. 85

- op de volgende ARCHIPEL-bijeenkomst van 5 november te Roeselare
- of bij PHILIP CARDINAEL, Gistelsesteenweg 67, 8200-Brugge - tel. 050/32.15.01 (rechtstreeks aan Philip te betalen of te storten op zijn rekening nr. 750-9483246-05 van PVBA Atelier voor Architektuur, Brugge

ARCHIPEL

nodigt u uit op een

voordrachtavond

MICHEL DUTRIEUE

over

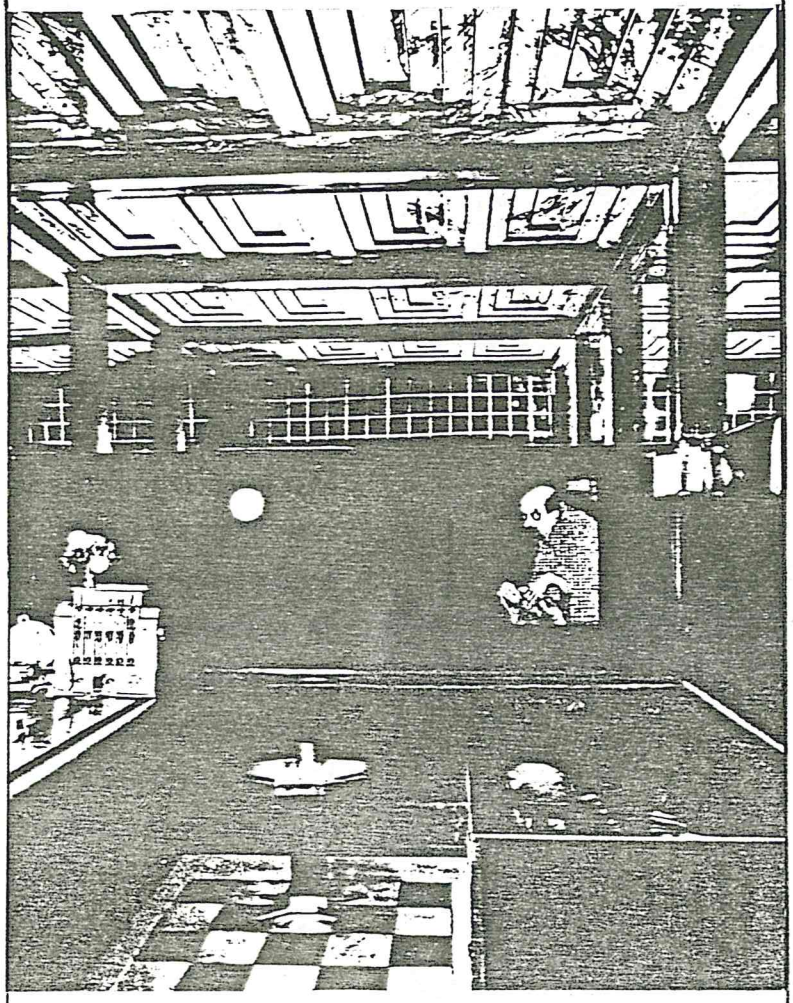
"ARCHITEKTONISCHE TRAUM UND

BAUKÜNSTLERISCHE WIRKLICHKEIT"

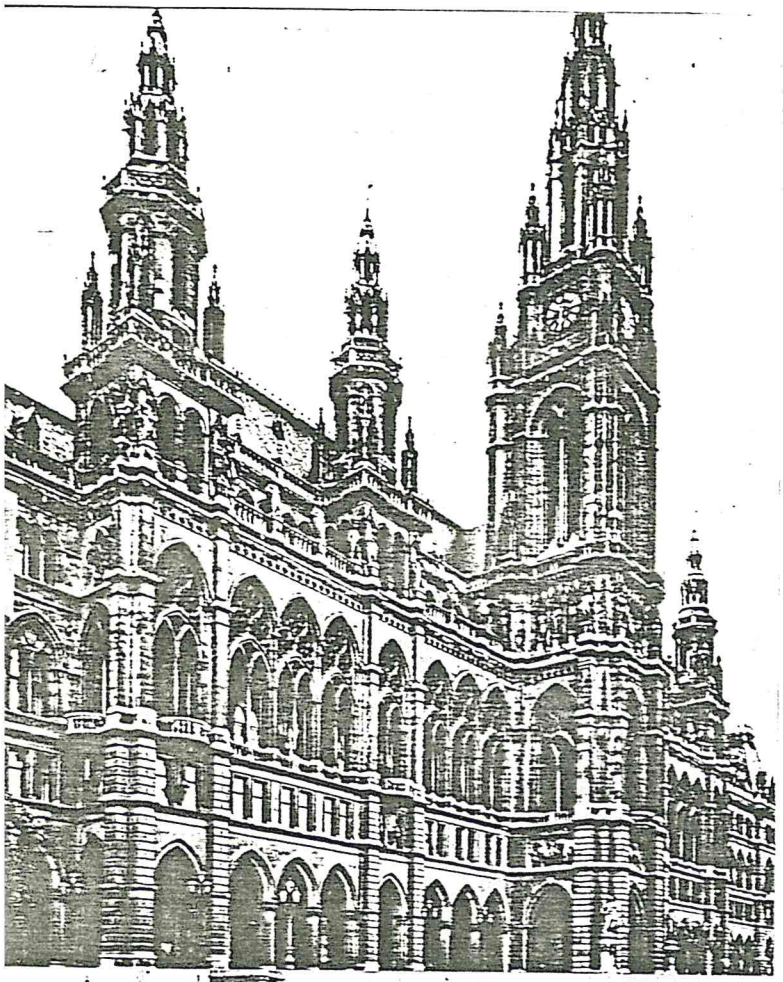
OP DINSDAG 5 NOVEMBER 1985

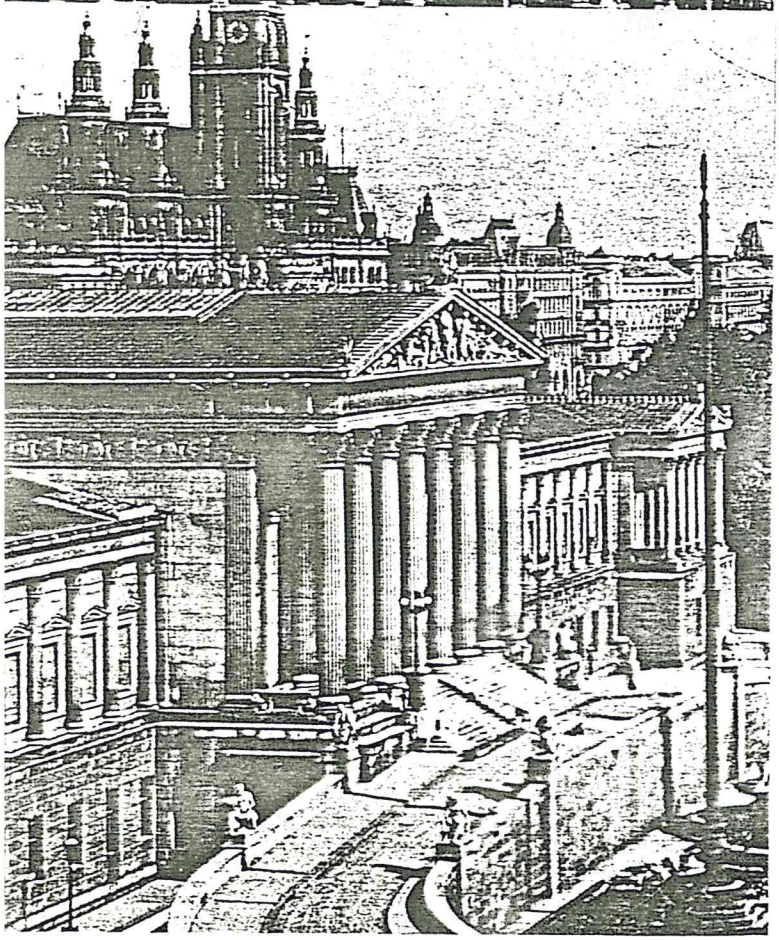
om 20u.30

in de COMEDIE, Gieterijstraat,
te Roeselare (zie kaartje achterin)

De Oostendse kompcnist, dirigent en kultuurhistorikus MICHEL DUTRIEUE schetst in zijn voordracht de architektuurontwikkelingen in het Wenen van 1870-1930.

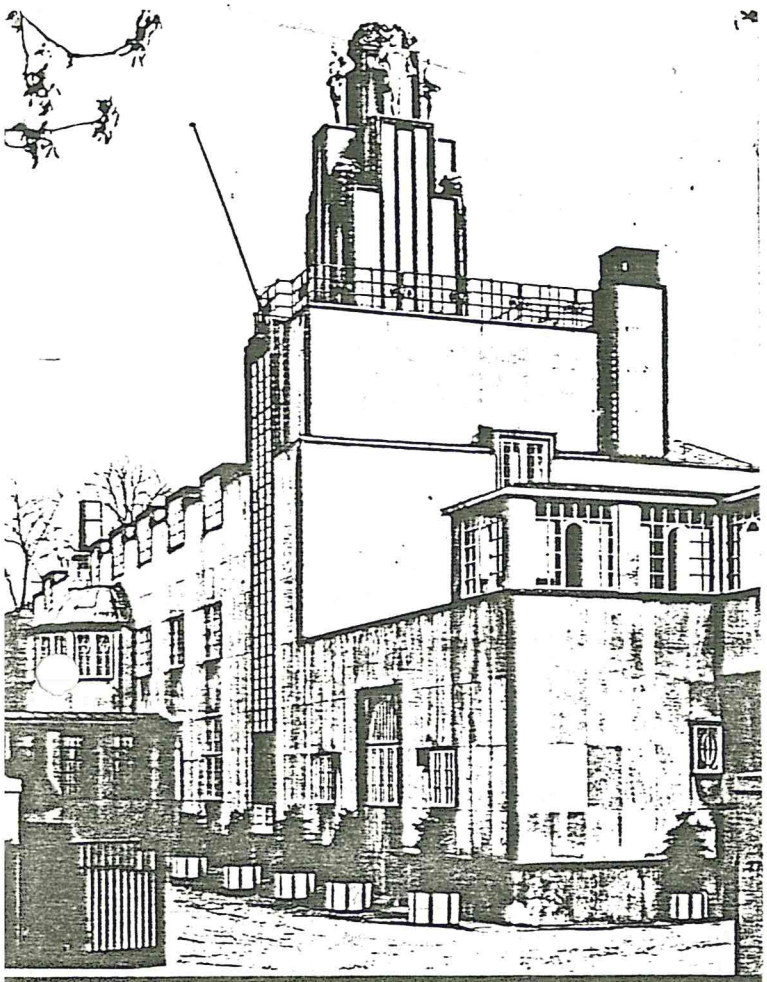

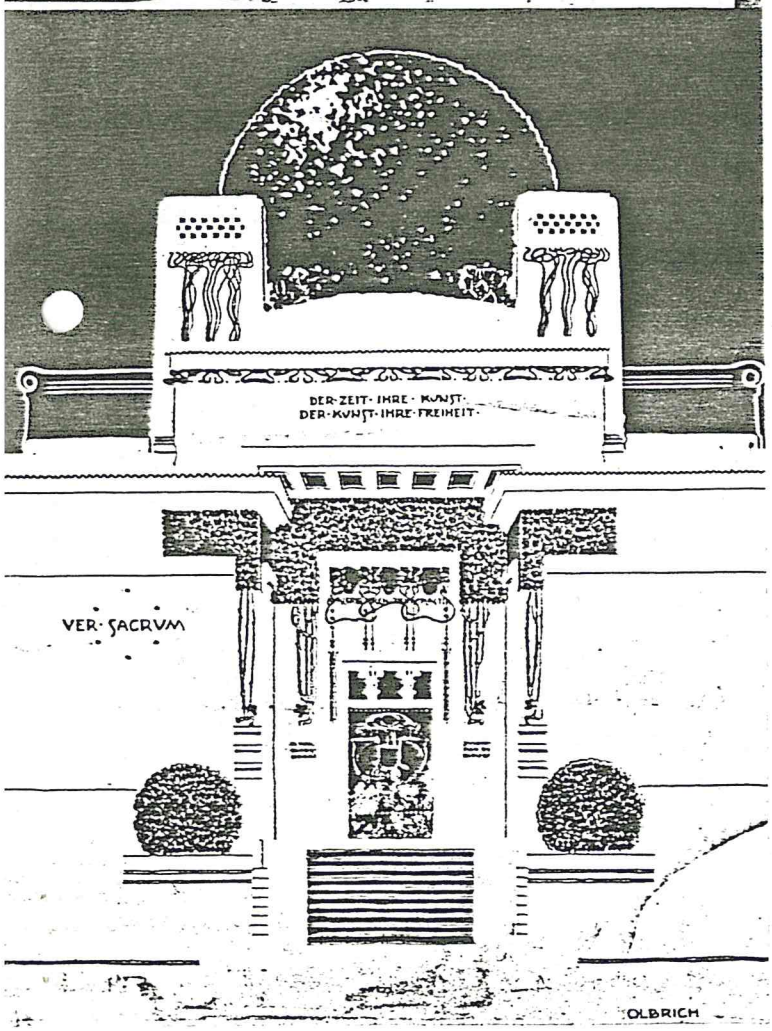

"ARCHITEKTONISCHE TRAUM UND
BAUKUNSTLERISCHE WIRKLICHKEIT"

Het is mijn bedoeling u een beeld te schetsen van de Weense architektuur zoals ze zich ontwikkelde van het midden van de 19de eeuw tot de jaren dertig van onze eeuw. Van de kolossale architektuur van de "Ringstrasse" tot het "Oikos" van Ludwig Wittgenstein. Van pompeuze, opgeblazen hoogdraverij, tot absolute eenvoud en sublimering van alle overbodige architektonische en dekoratieve elementen. Tijdens laatste eeuwwisseling bereikte ze een nooit gezien estetisch hoogtepunt, rekening houdend met de diverse invloeden die ze onderging (Belgische Art Nouveau, Engeland en Amerika). De Weense architektuur ontwikkelde zich van burgerlijke decadentie naar rationele beheersing. Die beheersing geraakte echter door haar complexiteit op vlak van haar funktionalisme in een impasse. De politiekvoering van onze dertiger jaren stelde trouwens op de meest gruwelijke wijze een eind aan de ontwikkeling van de verschillende disciplines binnen de Europese kultuurgeschiedenis. De oorlog veroorzaakte komplete destruktie van alle morele, estetische en historische waarden. De geschiedenis van de Weense architektuur was als het ware dan ook de weg naar destruktie.

Onvoorstelbaar boeiend is de reis, of liever de expeditie naar de bronnen van de Weense estetiek. Wonderlijk is het hoe alle disciplines op elkaar inspeelden, hoe de muziek, plastische kunsten, design

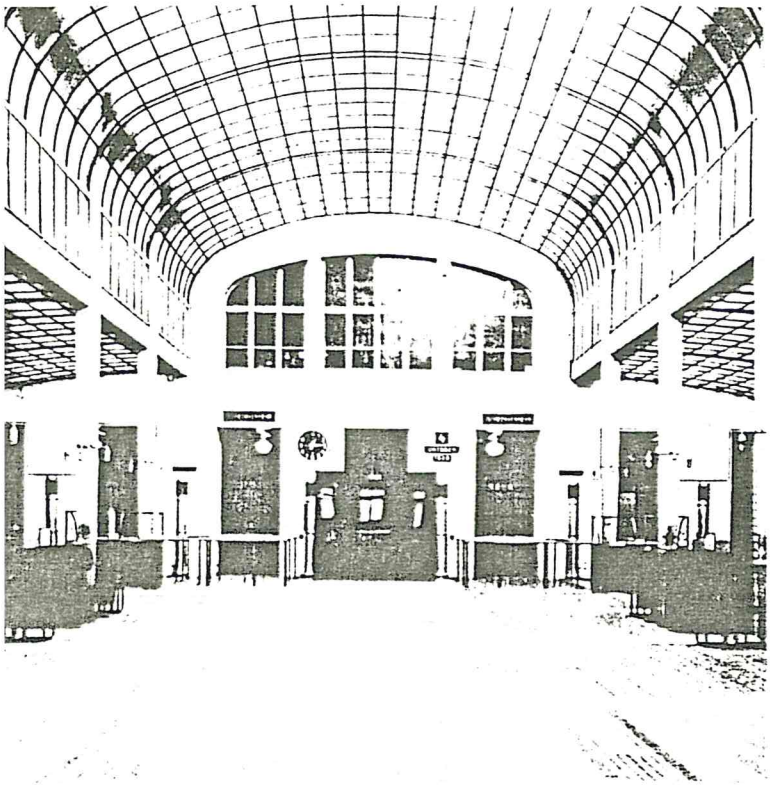

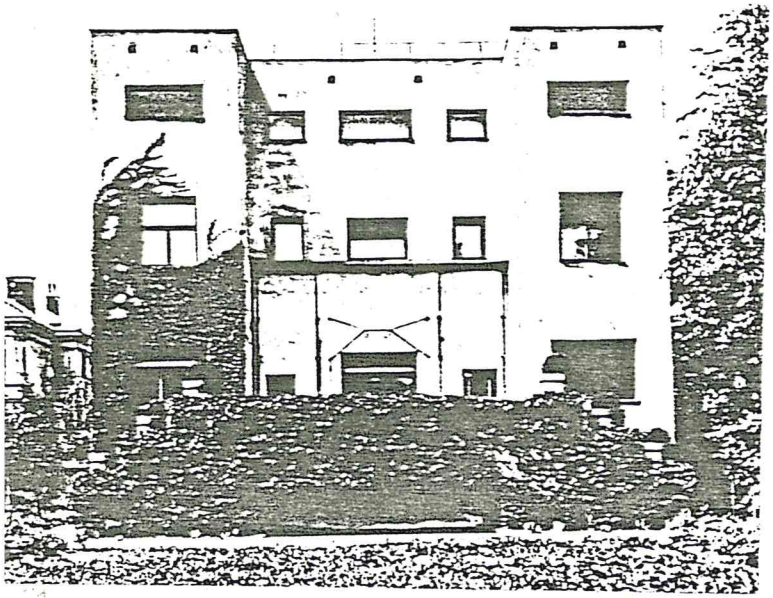

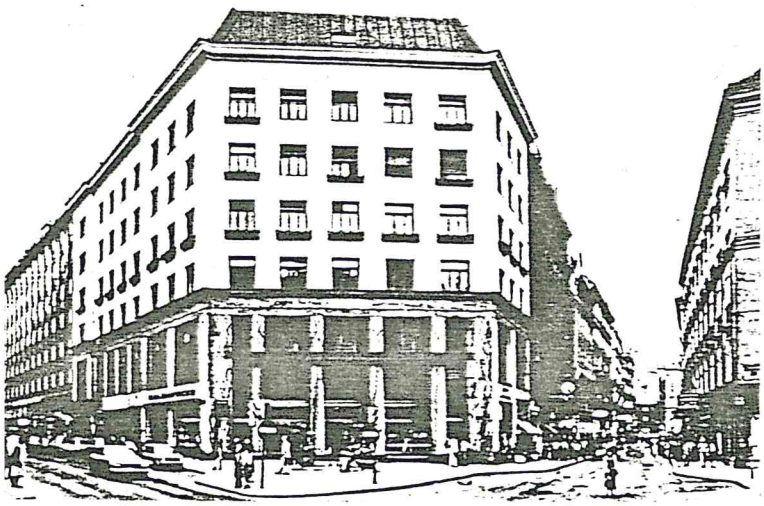
en mode dezelfde gevoelens exprimeerden. Hoe de strijkkwartetten van Anton Webern klonken in de gebouwen van Adolf Loos, hoe prachtig Klimt past in het Palais Stoclet.
De artistieke weelde die Wenen rond de laatste eeuwwisseling bezat, grensde niet aan maar binnen het ongelooflijke.
Tegenover het brute en militaristische van de "Ring" klonk Mahlers muziek als estetisch-morele irrigatie. Daarentegen impliceerde Schoenbergs dodecafonie het komplete evenwicht tussen ratio en gevoel, de architektuur van Joseph Hoffmann. Karl Kraus was onbeschrijvelijk verbitterd en haast onmenselijk agressief. De grote oorlog was fataal, gruwelijk, onvoorstelbaar gruwelijk !
Net op het estetische culminatiepunt brak ze los of liever brak ze open zoals een addergebroed na lang duwen en stoten tenslotte de schelp breekt.

De Weense architektuur evolueerde van het bouwen van paleizen en openbare gebouwen naar sanering en vormgeving van arbeiderswoningen. Onder de sociaal-democraten veranderde Wenen van een "hoofd- en residentiestad" in een eigen bondsstaat.
De ineenstorting van de Habsburgse Monarchie maakte de weg vrij voor de gedachte van sociale woningen. De pionier van de moderne Weense architektuur Otto Wagner, stierf in 1918. Het daarop volgende jaar kwam het gemeentelijke woningbouwprogramma van de stad Wenen tot stand.

Met de dood van Wagner eindigde het tijdperk van de "Secession". De grote bloeiperiode van de Wagner-stijl situeert zich trouwens tussen 1900 en 1914. Wagner die

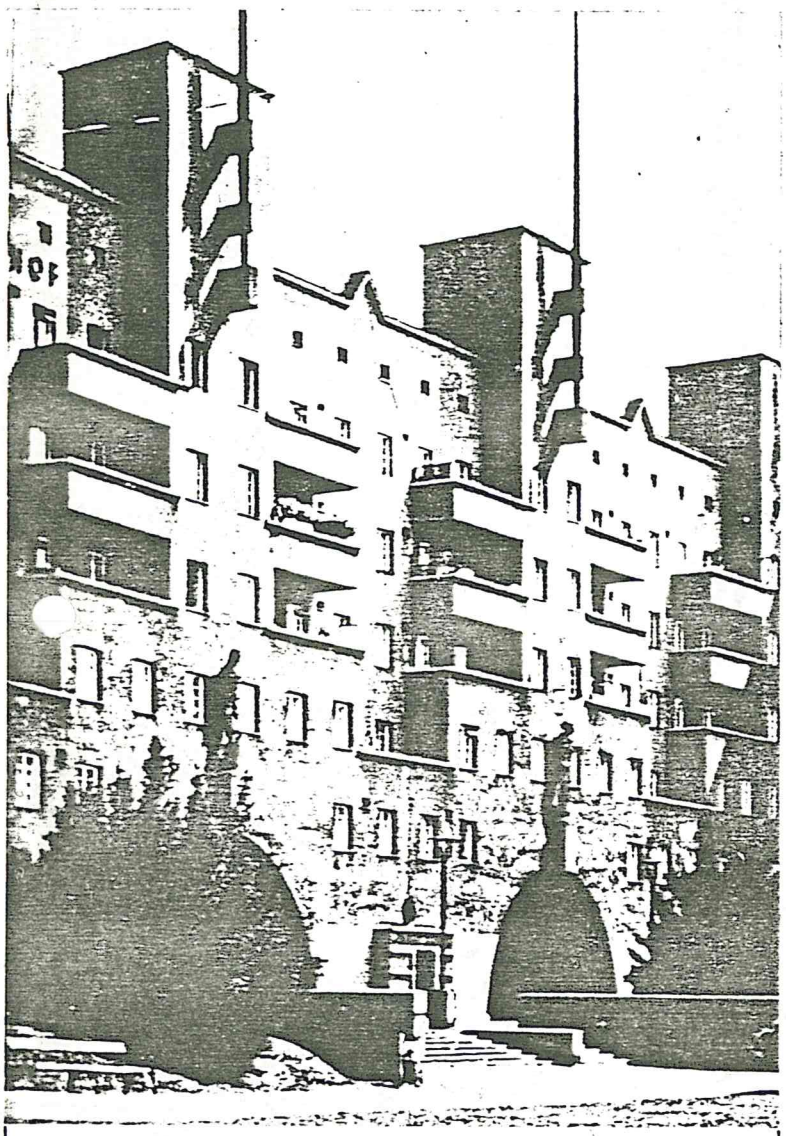

aan de "Akademie für bildende Künste" bij van der Nüll en Siecardsburg studeerde, ontwikkelde vanuit het historicisme van de "Ring" een volledig nieuwe bouwstijl gebaseerd op ongebruikelijke proporties, nieuwe materialen zoals ijzer, zichtbare geraamten en accent op het gebruik van glas. Deze stijl bereikte haar hoogtepunt in de beroemd geworden "Postsparkasse" van 1906. Joseph Plecnik, Max Fabiani en Otto Schönthal waren leerlingen van Otto Wagner die op hun beurt er toe bijgedragen hebben de Wagner-stijl een eigen aanzien te geven.
De "Secession-stijl" werd door Wagners oudste leerling Joseph Maria Olbrich uitgewerkt maar dan wel te Darmstadt. Olbrich was een typisch produkt van de Weense historische architektuur en heeft er zich uiteindelijk nooit van kunnen onttrekken.
Hij behoorde tot de generatie kunstenaars waartoe Gustav Mahler behoorde, een generatie die te sterk met de 19de eeuw verbonden was. Olbrich stierf in 1908, Mahler in 1911.
Adolf Loos had het Haus Steiner reeds gebouwd, de strijd tegen het ornament was begonnen ...

De beruchte Loos-stijl situeert zich tussen 1907 (de Kärntnerbar) en 1936, het jaar waarin Walther Loos zijn huis aan de Dionysius-Andrassy-Strasse bouwde. Deze bouwstijl die al even revolutionair was als Weberns muziek, verdedigde de stelling : "De kultuur kan slechts evolueren wanneer er geen ornamenten op gebruiksvoorwerpen worden aangebracht. Het afstand doen van ornament getuigt van geestelijke kracht."
Deze wonderlijke periode in de architektuurgeschiedenis zou uiteindelijk haar hoogtepunt bereiken met de "Werkbundsiedlung" en de "Gemeindebauten" van de dertiger jaren.

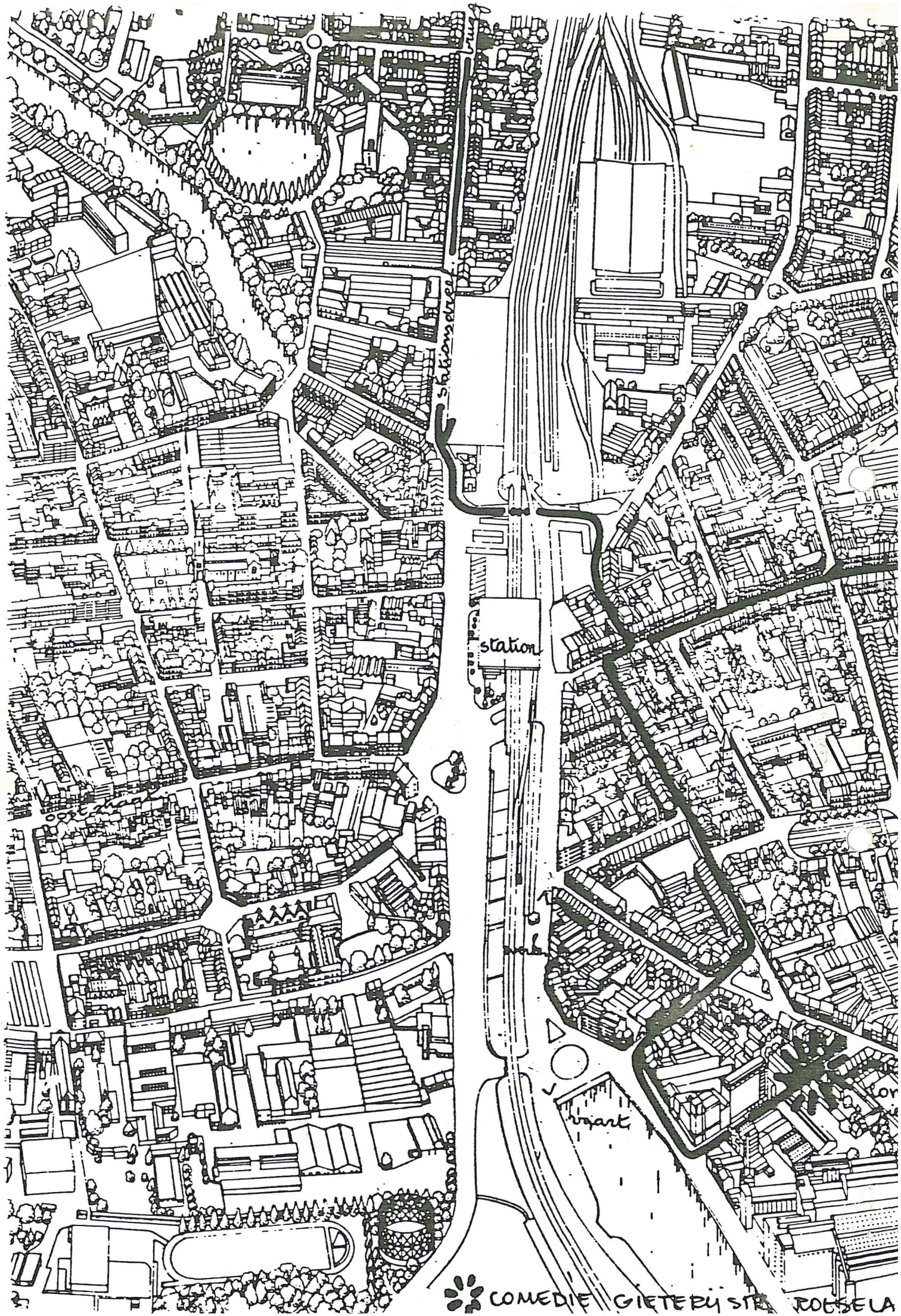

Het "Karl-Marx-Hof, "Amalienbad" en de "Kar-Seitz-Hof" werden opgetrokken als versterkte burchten, met dezelfde normen en waarden als destijds de "Ringstrasse" maar nu gericht op het welzijn van de arbeiders. Wat toen de rattenstad genaamd werd, rijst nu op als proletarische vesting, voorzien van een triomfantelijke toegangspoort. De droom werd verwezenlijkt !
Na de 2de Wereldoorlog zou de architektuur te Wenen evolueren tot één der belangrijkste van Europa. Roland Rainer, en Karl Schwanzer hebben daar voor gezorgd, Hans Hollein heeft er de kroon op geplaatst !
"Die ganze Erde wird eine unendliche, kontinuierliche Stadt, ein einziges Gebäude. Die heutige Stadt ist eine ungeheure Mashine der Kommunikation. Diese Stadt ist von allen Seiten Begehbar, besteigbar und durchdringbar, Megastrukturen sind das Gerüst der Stadt und kontrollieren den Raum". (H. Hollein).

Michel H. Dutrieue

MICHEL DUTRIEUE

componist, dirigent en muziekhistoricus. Als kultuurhistoricus en kunstsocioloog specialiseerde hij zich in de Duitse en Weense kunst van de 19de en 20ste eeuw. Hij is medewerker van Frans Boenders bij het 3de programma van de B.R.T.-radio waar hij een reeks uitzendingen verzorgt over de cultuur te Wenen rond de laatste eeuwwisseling.
Hij legt verband tussen de verschillende artistieke en intellektuele disciplines en benadert deze met een filosofisch-sociologische visie.

station
COMEDIE GIETERIJSTR